

הוכן ע"י כולל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

בבא בתרא דף ל"ז ע"א

מהו המרחק בין אילן לאילן, לענין שאם קנה ג' אילנות קנה קרקע, או אם הקדישם קדושה גם הקרקע, ולענין חזקה? [תד"ה ממטע (הב') דף ל"ז סע"ב ל"ז ע"א].

ל"ז ע"א	ל"ז ע"א	ל"ז ע"א
ל"ז ע"א	ל"ז ע"א	ל"ז ע"א
ל"ז ע"א	ל"ז ע"א	ל"ז ע"א
ל"ז ע"א	ל"ז ע"א	ל"ז ע"א
ל"ז ע"א	ל"ז ע"א	ל"ז ע"א

אכל ל' אילנות בג' שנים (י' בכל שנה) בג' בתי סאה, באיזה מקרים הוי חזקה?

ל"ז ע"א	ל"ז ע"א	ל"ז ע"א
ל"ז ע"א	ל"ז ע"א	ל"ז ע"א
ל"ז ע"א	ל"ז ע"א	ל"ז ע"א
ל"ז ע"א	ל"ז ע"א	ל"ז ע"א

¹דמכילתין פרק ד', הלי' ז' במכר, והלי' ח' בהקדש.

²סוגית מכר לקמן דף פ"ב ע"ב, סוגית הקדש לקמן דף ע"ב ע"א.

³כדי שיעבור הבקר וכליו הוא ד' אמות, והיינו מגזע האילן לכל צד ד"א, עד מטע עשרה לבית סאה, שהוא שיעור של ר"נ אמות מרובעות [בית סאה הוי 2500 אמות מרובעות].

⁴והאילן באמצעם, ולשיטת תוס' שמחשבים יניקת אילן לפי טבלא עגולה, א"כ הוא בשטח מ"ח אמות (8X8=64 : 4=16X3=48). עד קצ"ב אמות (16X16=256 : 4=64X3=192).

⁵והיינו כמו מכר, כן הוכיחו התוס' מזה שהסמיכה התוספתא דין הקדש למכר ולא כתבה בהקדש שיעורים. וראה במהרש"א שפי' שבזה לא קשה קושית התוס' דלקמן שלכאורה יפה כח הדיוט מכח הקדש.

⁶והקשו תוס' דא"כ יפה כח הדיוט מהקדש, דבהדיוט קונה אם נטע בטבלא עגולה שהיא מ"ח אמות עד קצ"ב, ואילו בהקדש אם הוא פחות ממטע עשרה לבית סאה שהוא טבלא של ר"נ אמות מרובעות לא קנה. והביאו לרשב"ם לקמן דף ע"ב ע"א ד"ה ממטע, שכתב דמכר תלוי בדעת מוכר ובהקדש ביניקה תליא מלתא, ועי' ביאורו בסוכת דוד אות ס"ב, ועי'ע באילת השחר.

⁷והוא ר"נ אמות מרובעות לכל אילן וכנ"ל. וכתבו התוס' לחלק בין חזקה למכר, דבמכר אזלינן בתר מה שבני אדם רגילים ליטע וכנ"ל. אולם בחזקה אזלינן בתר שיעור יניקה (והם יונקים ט"ז אמר מכל צד ובטבלא עגולה הוא שיעור של תשס"ח אמות מרובעות). וכשהם נטועים בבית סאה נותנים לכל אילן ר"נ אמות מרובעות ואז הוי חזקה.

עוד הוסיפו תוס' דגם לאביי צריך לחלק בין מכר לחזקה, וא"א לומר שס"ל כאותה תוספתא שאמרה גבי מכר עד עשרה לבית סאה, היות שאביי גופא סובר כמו רב נחמן, שאמר גבי מכר מח' עד ט"ז, והיינו מקסימום קצ"ב אמות מרובעות.

⁸ופירש ר"ח [הובא ברשב"ם בסד"ה לאו ובתד"ה היכא], דכגון בנות שוח שנותנים פירות אחת לג' שנים.

⁹ראה ברשב"ם בד"ה דבזאי בזוי, דהיות שכל בית סאה חשוב שדה האילן בפני עצמו, ושדה שלם לא הוי חזקה לשדה אחר, ע"כ. ומבואר מזה, שדוקא כאן אם לא היו מפוזרים לא הוי חזקה, אולם אם היה השדה בפחות מבית סאה כן מועיל גם כשלא אכלם מפוזרים.

הוכן ע"י כולל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

בבא בתרא דף ל"ז ע"א

שנים שקנו קרקע ואילנות¹⁰, והחזיק זה בקרקע וזה באילנות מה דינם?

הקדמה: רשב"ם מפרש כל הסוגיא לענין קנין חזקה. ובתד"ה זה, פירשו את כל הסוגיא לענין שנים שקנו מאחד והחזיקו ג' שנים, זה בקרקע וזה באילנות.

	המחזיק באילנות	המחזיק בקרקע
רב זביד	קנה רק אילנות יבשו: אין לו כלום	קנה כל הקרקע
רב פפא	קנה אילנות וחצי קרקע ¹¹ יבשו: יטע אחרים במקומן	קנה חצי קרקע

**המוכר קרקע לחבירו, ושייר לעצמו ב' אילנות או בור ודות,
האם שייר ג"כ הקרקע הצריכה להם?**

	גבי ב' אילנות	גבי בור ודות
רבנן	שייר	שייר
ר' עקיבא	שייר	לא שייר

דף ל"ז ע"ב

המוכר אילנות לחבירו ושייר לעצמו הקרקע שלהם, האם יש קרקע ללוקח? [שיטת רשב"ם]

	באילן אחד או שנים	בג' אילנות
רבנן	אין ללוקח אפי' מקום האילנות	קנה הלוקח הקרקע
ר' עקיבא	יש ללוקח מקום האילנות ¹²	קנה הלוקח הקרקע

בבא בתרא דף ל"ז ע"ב

המוכר אילנות לחבירו ושייר לעצמו הקרקע שלהם, האם יש קרקע ללוקח? [תד"ה מכר]

¹⁰ מבואר בדברי רשב"ם, שמחלוקת רב זביד ורב פפא היא בין בב' אילנות ובין בג'. וכן גם הסכימו התוס' בסוף ד"ה לימא.

¹¹ ויש בזה ג' פירושים: [ברשב"ם ד"ה זה קנה אילנות וחצי קרקע, ובתד"ה זה].

1. רשב"ם פ"א א', דחצי קרקע לאו דוקא, אלא הקרקע הצריכה לאילנות.

2. רשב"ם פ"א ב', מיירי שכל הקרקע צריכה לאילנות ולכך חולקים בה חצי חצי.

3. תוס' פירשו, שלא קנה בקרע כלום, אלא רק שיש לו זכות שאם יתייבשו ליטע אחרים.

¹² ואף שאמרה המשנה לקמן בדף פ"א ע"א שבשני אילנות לא קנה קרקע, מ"מ ר' עקיבא חולק, ומה שמוקמין לקמן משנה זו גם כר"ע הוא הסיפא גבי ג' אילנות. וזוהי שיטת רשב"ם בד"ה פלוגתא, והתוס' בד"ה מכר חולק וס"ל שמודה ר"ע שלא קנה וכדלקמן.

הוכן ע"י כולל עין הדר

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

	באילן אחד או שנים	בג' אילנות
רבנן	אין ללוקח אפי' מקום האילנות	אין ללוקח קרקע ¹³
ר' עקיבא	אין ללוקח אפי' מקום האילנות	אין ללוקח קרקע אולם אם יבשו יטע אחרים ¹⁴

המקדיש אילן אחד, של מי הקרקע לשיטת תוס' ¹⁵? [תד"ה מכר].

הקדמה: רבנן ור' שמעון נחלקו לקמן בדף ע"ב ע"א מה דין הקדש, לרבנן ס"ל שמקדיש בעין יפה הוא מקדיש, ואילו ר' שמעון ס"ל שהקדש ומכר שוים.

	רבנן דר' שמעון	ר' שמעון
רבנן דר' עקיבא	של הקדש ¹⁷	של מקדיש ¹⁶
ר' עקיבא	של הקדש ²⁰	לתני' א' בתוס': של הקדש ¹⁸ לתני' ב' בתוס': של מקדיש ¹⁹

בבא בתרא דף ל"ז ע"ב

המקדיש שלוש אילנות שקנה הקדש קרקע, האם פודה קודם את האילנות בשוויים ואח"כ חוזר ופודה את הקרקע לפי דין זרע חומר שעורים, או לא? [תד"ה מכר].

¹³ דאף שהקונה ג' אילנות קנה קרקע, מ"מ כיון שכאן שייר המוכר לעצמו הקרקע לא קנה לוקח.
¹⁴ כיון שלר"ע מוכר באין יפה מוכר, א"כ אף ששייר מוכר לעצמו מ"מ לענין זה קנה לוקח.
¹⁵ שסבירא להם לחלוק על רשב"ם, ושגם לר"ע אם מכר אילן אחד לא מכר עמו קרקע, ולכשיתייבש לא יוכל לטעת אילן אחר במקומו וכנ"ל.
¹⁶ מקרה זה לא נזכר כאן בתוס', אולם הוא מבואר לקמן בדף ע"ב ע"א, שר' שמעון המשוה מכר להקדש, אליבא דרבנן דר"ע שמוכר בעין רעה מוכר, ס"ל שלא קנה ההקדש קרקע.
¹⁷ ואף שס"ל לרבנן דר"ע גבי מכר שמוכר בעין רעה, מ"מ מקדיש בעין יפה הוא וקנה הקדש.
¹⁸ במקרה זה הוקשה לתוס' לשיטתם שגם ר"ע הסובר שמוכר בעין יפה, זה דוקא בג' אילנות אבל באילן אחד לא קנה קרקע, וא"כ איך אמרה הגמ' דלר"ע שמוכר בעין יפה אליבא דר"ע שמשוה מכר להקדש קנה קרקע, הרי באילן אחד במכר לא קנה. ודחקו לתרץ, דמ"מ גם אליבא דר"ע מקדיש הוא יותר מעט בעין יפה ממכר, ולכך י"ל שלשיטה זו קנה ההקדש קרקע.
¹⁹ ומחמת הדוחק הנ"ל כתבו תוס' דרך אחרת לפרש את כל הסוגיא, דאיה"נ באילן אחד גבי מכר לא קנה קרקע גם לר"ע, וא"כ לר"ע המשוה מכר להקדש לא קנה גם ההקדש. וסוגיא דלקמן מיירי בג' אילנות ושלכו"ע קנה קרקע, וביאור המחלוקת בטבלא הבאה.
²⁰ וזה מכ"ש ממה שמבואר לעיל ברבנן דר"ע אליבא דרבנן דר"ע, דלר"ע גם מכר הוא בעין יפה.

הוכן ע"י כולל עין הדר

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

ר' שמעון	רבנן דר' שמעון	
פודה לפי בית זרע וכו' ²¹	פודה וחוזר ופודה	רבנן דר' עקיבא
פודה וחוזר ופודה	פודה וחוזר ופודה	ר' עקיבא

אכלן רצופים [צפופים] האם הוי חזקה?

באספסתא	באילנות	
הוי חזקה	לא הוי חזקה	נהרדעי (רבנן)
הוי חזקה	הוי חזקה	רבא (ר' שמעון)

²¹דכיון דס"ל לר' שמעון שהקדש הוי כמכר, ורבנן דר"ע ס"ל שמכר הוי בעין רעה, לפיכך אין הכוונה בזה ההקדש אלא לפדותו לפי זרע חומר שעורין, ולא לפדות האילנות לחוד והקרקע לחוד. אולם לשאר השיטות, דאו שגם מכר הוי בעין יפה, או שעכ"פ הקדש הוא בעין יפה, איה"נ פודה האילנות בפני עצמם וחוזר ופודה את הקרקע לפי זרע חומר שעורין.